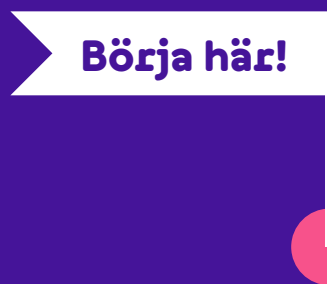


Implementeringsguide för MVP Skola





Introduktion

I det här implementeringsstödet hittar du information om hur ni kan komma igång med det våldspreventiva programmet MVP på er skola eller i er kommun. Här hittar du information om de grundläggande förutsättningar som krävs för att komma igång med arbetet. Du hittar även en översikt av hur arbetet kan läggas upp, från det första förankringssamtalet till att ni kommer igång med arbetet ute i klassrummen.



MVP

Mentors in Violence Prevention

Om MÄN

MÄN är en ideell, feministisk organisation som startade 1993. Vi arbetar med att förändra destruktiva normer kring maskulinitet för att mäns våld ska minska. Vår vision är en jämställd värld utan våld.

Kontakt

MÄN
Hammarby Allé 93
120 63 Stockholm

E-post: utbildning@mfn.se
Telefon: 08-17 82 00

Webb: www.män.se
www.mvpsverige.se

Förebygg våld med MVP

Målet med MVP är att deltagarna ska få diskutera och reflektera över våld, genus, skadliga normer och hur man kan agera som åskådare till våld. I förlängningen är målet att skapa en tryggare skola, genom att elever och personal får verktyg för att tillsammans kunna förebygga våld, trakasserier och kränkningar.

MVP är ett så kallat universellt våldspreventivt program. Det innebär att det riktar sig till alla elever på en skola, inte till specifika grupper. Målgruppen för MVP är elever på mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet. Programmet består av en lektionsserie, med 17 lektionspass för mellanstadiet och 14 lektionspass för högstadiet och gymnasiet. Lektionerna handlar om olika typer av våld, normer och hur man kan agera mot våld. Hela lektionsserien genomförs med en och samma grupp, till exempel en klass, under en sammanhållen tidsperiod. Ofta förläggs lektionerna över en termin, ibland över två. Det är skolans eller kommunens utbildade MVP-team som håller i passen.

Materialiet är digitalt

MVP-programmet är ett digitalt material som finns att tillgå via mvpsverige.se. Varje lektionspass har en egen bildpresentation, så att det är lätt för eleverna att hänga med. I presentationen finns även instruktioner för den som håller passet, med all information som behövs för att genomföra passet. På webbplatsen finns även fördjupningsmaterial och diskussionsforum.

Baseras på forskning

Metodmaterialet baserar sig på forskning från bland annat Världshälsorganisationen (WHO) kring hur våldsprevention blir så effektiv som möjligt. MVP har även utvärderats två gånger i Sverige på uppdrag av Skolverket samt på uppdrag av Sveriges kommuner och regioner SKR. Utvärderingarna finns att ta del av på både Skolverkets och SKR:s webbplats.

Att implementera MVP

Från det att ni påbörjar arbetet med MVP till dess att ni genomfört den första lektionsserien med elever brukar det ta cirka 1–1,5 år. Baspaketet för materialet innehåller alla de utbildningsinsatser som behövs för att komma i gång. Om ni därefter behöver fylla på ert MVP-team så erbjuder MÄN öppna grundutbildningar för att komplettera teamen. MÄN erbjuder också en Steg 2-utbildning som ett sätt att möjliggöra för kommuner eller enskilda skolor att bli självförsörjande för MVP. Du kan läsa mer om våra öppna grundutbildningar och steg 2-utbildningen i faktarutorna längst bak.

1

Förberedande kartläggning och lägesamtal

Om arbetet initieras av skolan

Lägesamtalet är ett första samtal mellan er på skolan och oss på MÄN. Samtalet hålls i ett inledande skede, innan ni bestämmer er för att satsa på MVP. Inför detta samtal behöver ni kartlägga hur förutsättningarna att genomföra arbetet med MVP ser ut hos just er. Fundera över följande 4 punkter:

1. Hela skolan kommer att bli involverad

För att arbetet med MVP ska hålla över tid och fungera så bra som möjligt, så behöver hela skolan vara med på arbetet. All personal behöver förstå programmets utgångspunkter och varför arbetet är viktigt. Personalen behöver även ha en samsyn kring handlingsplaner och rutiner för att förebygga våld och trakasserier på skolan. Detta oavsett om de håller i passen eller inte. Det har även visat sig att ju fler professioner och verksamheter som samverkar kring det våldspreventiva arbetet, desto bättre resultat får man. Vi uppmuntrar därför alla skolor att engagera till exempel fritidspersonal, elevhälsan, fältassistenter, närpolisen och den lokala kvinno- eller tjejjouren i arbetet.

2. Arbetet ska hålla över tid

MVP är ett långsiktigt program. Med ett ordentligt implementeringsarbete bygger ni upp en struktur för att hålla igång arbetet under många år framöver. Det är därför viktigt att tänka långsiktigt i arbetet med att utse vilka som ska ingå i MVP-teamet, vilka klasser ni börjar med och hur utvärdering och uppföljningen ser ut.

3. Arbetet är en del av ett värdegrundsarbete

MVP erbjuder aktiva åtgärder för att arbeta med skolans värdegrund, för likabehandling och för att främja alla elevers lika rättigheter. Arbetet med programmet blir ett sätt för deltagare och lärare att träna sig i att ta ansvar för varandra och för sin närmiljö.

4. Arbetet måste bäras av ledningen

I de utvärderingar som gjorts av programmet blir det tydligt att ledningens roll är helt avgörande för resultatet av det våldspreventiva arbetet. Därför är det viktigt att det är ledningen på skolan som bär, driver och utvecklar arbetet med det våldspreventiva programmet. Det är även viktigt att arbetet lyfts in i den ordinarie strukturen och att personal och elever får rätt förutsättningar för att kunna genomföra arbetet.

Om arbetet initieras av kommunen

Om arbetet med MVP initieras från kommunens håll, finns det några saker som kan vara bra att tänka på, utöver de fyra punkter som nämns under rubriken "Om arbetet initieras av skolan". Vi rekommenderar att ni har följande utgångspunkter i implementeringen:

1. Börja med en eller två skolor

Om ni vill dra igång i en helt ny kommun, så rekommenderar vi att ni pilottestar programmet på en eller två skolor till en början. Programmet behöver anpassas efter lokala förutsättningar, till exempel när det gäller uppbyggnad av det team som ska hålla i lektioner. Genom att börja i liten skala skapas möjligheter för att bygga en fungerande struktur innan arbetet påbörjas i stor skala.

2. Arbetet måste vara förankrat på skolan

Om arbetet initieras utifrån, från kommunen, så är det extra viktigt med förankringsarbetet på de berörda skolorna. Både ledning och övrig personal behöver förstå att det rör sig om omfattande program och att de behöver vara delaktiga i hela processen. Skolan/skolorna behöver känna ägarskap över processen, då arbetet genomförs tillsammans med deras elever, som ju de har bäst kunskap om.

3. Alla elever ska få ta del av insatsen

MVP är ett så kallat universellt våldspreventivt program, som riktar sig till alla elever och inte till specifika elevgrupper. Det betyder att ni bör välja en skola/skolor där det finns en grundtrygghet i elevgruppen, utan pågående större konflikter, och där organisationen är stabil. Detta då programmen inte är till för att lösa akuta situationer eller incidenter, utan har fokus på det förebyggande tidiga arbetet.

2

Förankring

Förankringssamtal och planering

När ni har bestämt er för att ni vill satsa på MVP, och vi har skrivit avtal om att ni köper baspaketet, så planerar vi in ett förankringssamtal med ledningsgruppen på skolan. Fokus i detta möte ligger på ledning och styrning samt vilka förutsättningar som behöver finnas på plats för att genomföra arbetet på bästa sätt. Rektor/biträdande rektor, elevhälsa och andra nyckelpersoner bör delta – de som har inflytande över pengar, personal och schema. Detta möte ingår i baspaketet.

Kunskapshalvdag

Som ett sista steg i förankringen håller vi på MÅN en kunskapshalvdag för all personal på skolan där vi går igenom grundläggande utgångspunkter för MVP. Syftet är att ge personalen en gemensam syn på våld, genus och åskådarperspektivet. Målet är att skapa en förståelse för vad arbetet med programmen innebär och en medvetenhet och beredskap kring frågorna som lyfts i MVP. Det är viktigt att så många som möjligt från skolans personal är med, inklusive elevhälsa, administrativ personal, vaktmästare och lokalvårdare. All personal behöver ha en grundläggande kännedom om programmets ämnen för att kunna bära arbetet, både i och utanför klassrummet. Kunskapshalvdagen ingår i baspaketet.

3

Utbildning av MVP-team

Efter förankringsfasen är det dags att börja utbilda teamet som ska jobba med materialet ute i klasserna. Vår rekommendation är att ni sätter ihop ett team med personer som visat intresse och som har utrymme i sin tjänst att kunna genomföra arbetet. Teamet bör bestå av minst sex personer, men hur stor gruppen ska vara beror på skolans storlek. På en större skola behöver gruppen vara större. Maxtak för antal deltagare vid en grundutbildning är 24 personer. Även den/dem ur skolans ledning som kommer ansvara för MVP-arbetet bör närvara under grundutbildningen för att på bästa sätt få en förståelse för vilka praktiska förutsättningar MVP-teamet behöver när lektionsserien drar igång.

Tänk in att programmet ska hålla över tid, och att personer som jobbar i teamet kan komma att byta arbetsplats så att teamet naturligt minskar över tid. Med en större grupp finns det även större möjlighet att stötta varandra internt och utbyta erfarenheter inom teamet. Alla delar som beskrivs i detta kapitel ingår i baspaketet.

Grundutbildning del 1

Den första delen av teamets utbildning är en teoretisk del. Deltagarna får på egen hand läsa en teorimanual och besvara instuderingsfrågor inför nästa del. Vi räknar med att personalen behöver en halvdag för denna första del. Innan del 2 ska deltagarna ha skickat in sina instuderingsfrågor till utbildaren.

Grundutbildning del 2

Del 2 består av en tvådagarsutbildning, då vi från MÄN är på plats hos er. Vi går igenom metodmaterialet och vilka praktiska förutsättningar som krävs i form av planeringstid och uppföljning. Teamet får öva sig på att hålla pass för varandra och vi diskuterar bland annat motstånd som kan uppstå i klassrummet. En viktig del för deltagarna är även att få reflektera över sin egen position i förhållande till eleverna. Efter del 2 av grundutbildningen är teamet redo att dra igång lektionsserien med eleverna.

4.

Lektionsserie med elever

Förmätning och kartläggning

Det sista ni behöver göra innan ni sätter igång med MVP-lektionerna är att genomföra en förmätning, dels med personalen, dels med eleverna. När det gäller lektionsserien för mellanstadiet ska ni genomföra en så kallad Tryggbas-inventering. Du kan läsa mer om förmätning och Trygg bas-inventering nedan.

Förmätning personal (enbart högstadiet/gymnasiet)

Innan ni påbörjar själva lektionsserien kan ni välja att göra en förmätning bland personalen för att se vad personalen säger om förekomsten av våld och kränkningar på skolan. MÅN tillhandahåller denna enkät digitalt.

Förmätning eleverna (enbart högstadiet/gymnasiet)

Innan ni påbörjar själva lektionsserien kan ni också göra en förmätning bland eleverna i de klasser som ska gå lektionsserien. MÅN tillhandahåller en digital enkät som ni kan använda. Enkäten innehåller frågor om hur eleverna tänker kring våld, vilka upplevelser de har av våld och hur de upplever atmosfären på skolan.

Trygg bas-inventering (enbart mellanstadiet)

Innan ni påbörjar arbetet med MVP i mellanstadiet är det viktigt att säkerställa att alla elever har en trygg vuxen att prata med om sina problem och söka stöd hos, eftersom lektionsserien kan väcka jobbiga känslor. Därför genomför ni en Trygg bas-inventering. Mer information om Trygg bas-inventeringen finns i MVP Mellanstadiets genomförandemanual.

Genomförande av lektionsserie

Nu är det dags att genomföra lektionsserien med eleverna. MVP Högstadiet och MVP Gymnaset består av 14 pass, MVP Mellanstadiet av 17 pass. Programserien tar 1-2 terminer att genomföra, beroende på hur ni lägger upp arbetet. Det viktiga är att det finns en kontinuitet i lektionsserien, utan några längre tidslapp mellan passen. Vår rekommendation är att passen hålls varje eller varannan vecka för att skapa kontinuitet.

Varje pass är 60 minuter (högstadiet/gymnasiet) och 45 min (mellanstadiet). De som håller i passen behöver även schemalagd tid både före och efter lektionen för planering och uppföljning. Vi rekommenderar minst 60 minuters planeringstid inför varje pass. Detta för att de som ska hålla lektionen ska kunna förbereda sig tillsammans samt för att det ska finnas tid att göra eventuella utskrifter och gå igenom materialet inför passet.

Det är också viktigt att minst en av MVP-ledarna har möjlighet att stanna kvar efter lektionstiden är slut, för individuell uppföljning med de elever som har behov av att prata. Vår rekommendation är även att MVP-ledarna som håller i passen får inplanerad arbetstid för utvärdering och uppföljning av lektionerna. Sist i detta dokument hittar ni en översikt över lektionsserierna.

Metodhandledning

När ni är igång med lektionsserien och en första kull elever har börjat ta del av MVP finns det möjlighet att boka handledningstillfällen med utbildare från MÄN för teamet som är igång. Det ingår tre handledningstillfällen á 2 timmar som en del av baspaketet. Ni bokar dessa handledningstillfällen genom att kontakta utbildning@mfj.se.

Eftermätning

När ni har genomfört den första lektionsserien bör ni också följa upp förmätningen genom att göra eftermätningar. Läs mer nedan.

Eftermätning elever 1 (enbart högstadiet/gymnasiet)

Om ni har gjort en förmätning bland eleverna kan ni efter genomförande av lektionsserien följa upp värdena i förmätningen genom att göra en eftermätning med eleverna, där ni får svar på samma frågor som i förmätningen. MÄN tillhandahåller en digital enkät som ni kan använda.

Eftermätning personalen (enbart högstadiet/gymnasiet)

Om ni har gjort en förmätning bland personalen kan ni efter genomförande av lektionsserien följa upp värdena i förmätningen genom att göra en eftermätning. MÄN tillhandahåller en digital enkät som ni kan använda.

Eftermätning elever 2 (enbart högstadiet/gymnasiet)

Denna eftermätning ger er möjligheten att följa upp effekterna av programmet på längre sikt. Vår rekommendation är att mätningen görs sex månader efter genomförd lektionsserie. MÄN tillhandahåller en digital enkät som ni kan använda.



Mejla utbildning@mfj.se för att få tillgång till enkäterna som MÄN tillhandahåller för att göra för- och eftermätningar av MVP.

5

Utveckla och arbeta vidare

Om ni vill fortsätta med det våldspreventiva arbetet, till exempel med elever som redan genomgått hela programserien, så finns det lite olika alternativ för hur ni kan jobba vidare.

Extra lektioner om porr (enbart högstadiet/gymnasiet)

Utöver de ordinarie lektionerna, ingår det två pass om porr i lektionsmanualen för högstadiet och gymnasiet. Dessa pass kan göras fristående efter programserien, och kan också ingå som en del av arbetet med kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.

Skapa egna scenarion

MÄN tillhandahåller även instruktioner för hur ni kan fortsätta att arbeta med scenariometoden på egen hand och skriva nya scenarion. MÄN har även en scenariobank där ni hittar fler scenarion att arbeta med utöver de som redan ingår i lektionsserien.

Kollegial handledning

Utöver den metodhandledning som utbildare från MÄN erbjuder till MVP-teamet har vi tagit fram ett stöd för kollegial handledning som går att ladda ner på läroplattformen. Vår rekommendation är att MVP-teamet håller kollegial handledning minst en gång i månaden. Om möjlighet finns är det värdefullt att ha tätare handledningsmöten i början av en lektionsserie för att underlätta uppstarten och de pedagogiska utmaningar som arbetet medför.

MVP för föräldrar och vårdnadshavare

Som ett sätt att involvera föräldrar och vårdnadshavare i arbetet med MVP tillhandahåller MÄN även ett workshopmaterial riktat till föräldrar och vårdnadshavare på skolor där metodprogrammet ska eller har implementerats. Materialet kan användas på till exempel föräldramöten eller andra forum där skolan och personalen har möjlighet att samla skolans föräldragrupper. Workshopen hålls av MVP-teamen och de krävs ingen ytterligare utbildning i metoden.

Nätverksträffar och diskussionsforum

Efter genomförd grundutbildning ingår MVP-teamet i ett nationellt nätverk. Nätverket sammankallas minst 1 gång per år för att utbyta erfarenheter och diskutera materialet. MÄN sammankallar och håller i nätverksträffarna. Utöver nätverksträffarna finns vi på MÄN självklart tillgängliga för frågor, funderingar och ytterligare stöttning vid behov. Utöver nätverksträffarna finns en rad stöddokument samlade på lärplattformen. På lärplattformen hittar ni även ett diskussionsforum som är öppet för alla i MVP-nätverket.

Utöka MVP-teamet

MÄN erbjuder öppna grundutbildningar för de skolor som behöver fylla på sitt MVP-team. Kanske har personal slutat eller kanske har de som ingick i teamet inte längre utrymme i sin tjänst för att delta i arbetet. Den öppna grundutbildningen ger personalen den kunskap som behövs för att kunna delta i arbetet med MVP på skolan.

Vem kan gå den öppna grundutbildningen?

För att kunna gå den öppna grundutbildningen behöver MVP-programmet vara implementerat på den skola du arbetar på. Det behöver även finnas ett aktivt avtal och en aktiv licens.

Öppna grundutbildningens innehåll

Den öppna grundutbildningen är sammanlagt 2,5 dagar och består av två obligatoriska delmoment:

Del 1: Instuderingsfrågor som tar utgångspunkt i MVP:s teorimanual och genomförs inför del 2. Teorimanual och skrivuppgift skickas ut via e-post. Beräknad tidsåtgång för skrivuppgiften är en halv dag.

Del 2: Består av två sammanhängande heldagar, där teori och praktik varvas och deltagarna får prova på att leda övningar. Kostnaden är 10 000 kr/deltagare. Information om dag, plats och anmälan annonseras i kalendern på MVP:s digitala lärplattform: mvpsverige.se.

Utbilda utbildare

Som ett sätt att skapa långsiktighet och kontinuitet i arbetet med MVP erbjuder MÄN möjligheten för kommuner och skolor att utbilda lokala MVP-ledare, så kallade Steg 2-utbildare. Syftet är att möjliggöra för kommuner eller enskilda skolor att bli självförsörjande vad gäller kompetens och återväxt av grundutbildad personal.

Genom att utbilda personal i steg 2 får kommunen/skolan rätt att utbilda ny personal och starta upp ett arbete med MVP på fler skolor i kommunen.

Vem kan bli Steg 2-utbildad?

Den som gått en grundutbildning i MVP och hållit minst en lektionsserie med elever har möjlighet att gå steg 2-utbildningen. Det är rektor eller annan ansvarig på kommunen som utser vem som ska gå steg 2-utbildningen. En viktig aspekt att tänka på inför val av personer är att de ska ha möjlighet och förutsättningar inom ramen för sin tjänst att genomföra uppdraget som steg 2-utbildare, då arbetstid för att utbilda och processleda skolledning och MVP-team behöver räknas in.

MÄN:s rekommendation är att kommuner planerar för att ha minst två aktiva steg 2-utbildare. Detta för att arbetet med att sprida och utveckla MVP i kommunen ska bli genomförbart och hålla över tid.

DET GÅR ATT UTBILDA STEG 2:ARE PÅ TVÅ SÄTT:

1. MÄN erbjuder öppna steg 2-utbildningar cirka 1 gång/termin. Deltagarna får då resa till Stockholm för att gå utbildningen tillsammans med personer från andra kommuner under 2 dagar. Kostnaden för utbildningen är 20 000 kr/person (exkl. resa och boende, som kommunen står för själv). Information om de öppna steg 2-utbildningarna annonseras i kalendern på lärplattformarna.
2. Kommunen köper in en steg 2-utbildning. MÄN:s utbildare kommer till er och genomför utbildningen under 2 dagar. Utbildningen hålls då exklusivt för er grupp. Max 10 personer kan delta per utbildningstillfälle. Kostnad 100 000 kr (exkl. lokalkostnad, resa och eventuellt boende för utbildarna som kommunen står för). Beställning av steg 2-utbildning görs genom att mejla utbildning@mfn.se.

Överenskommelse och utbildarkostnad

Som steg 2:are skrivs en obligatorisk överenskommelse som löper årsvis. Denna överenskommelse är kopplad till en utbildarkostnad på 10 000 kr/person och år. Den som blir utbildad i steg 2 har enbart rätt att utbilda inom den kommun som överenskommelsen gäller.

BILAGA 1 **Fördelar med MVP**

Här sammanfattar vi fördelarna med att arbeta med MVP.

Systematiskt värdegrundsarbete

MVP är ett sätt för skolan att arbeta systematiskt med många av de delar som skolan är ansvarig att arbeta med. Det kan handla om systematiskt värdegrundsarbete eller frågor kring jämställdhet, elevers inkludering och delaktighet. MVP hjälper er att jobba strukturerat med alla dom här delarna.

Samtal och reflektion om våld och normer i klassrummet

Vi vet att våld är vanligt förekommande på våra skolor idag. Att arbeta med MVP ökar medvetenheten om våld och våldets konsekvenser, och ger deltagarna ett språk för att prata om våldet. Lektionsserien hjälper er att få igång ett samtal om våld och normer i klassrummet. Deltagarna får också öva sig på hur man kan ingripa om man blir åskådare till våld. På så sätt skapas en tryggare skola för alla, där fler vågar säga ifrån.

Tillgång till ett stort nätverk med kommuner som jobbar våldspreventivt

När ni börjar arbeta med MVP får ni också tillgång till vårt nätverk av kommuner som arbetar med programmet. Det är ungefär 50 kommuner runtom i hela landet som jobbar med MVP, och vissa av dem har jobbat länge med materialet, så det finns mycket erfarenhet och praktisk kunskap att ta del av. I nätverket kan ni bolla idéer med andra kring hur det går och hur man jobbar med det här.

MVP är det enda effektutvärderade våldsförebyggande programmet i Sverige

MVP är det enda effektutvärderade våldsförebyggande programmet som finns i Sverige. Vi på MÄN arbetar löpande med att vidareutveckla MVP:s metodmanualer, och utgår från resultaten av effektutvärderingarna liksom vår egen erfarenhet av att arbeta med metoderna ute i kommunerna.

BILAGA 2 **Översikt lektionsserier**

MVP

Mellanstadiet

1. Vad är MVP?
2. Aktiva åskådare
3. Sara får ont i magen
4. Vad är våld?
5. När blir det våld?
6. Normer
7. Normer för tjejer och killar
8. Vilka normer vill vi ha?
9. Alexander som ville vara prinsessa, del 1 av 3
10. Alexander som ville vara prinsessa, del 2 av 3
11. Hur kan vi hjälpa Alexander? Del 3 av 3
12. Leila som ville spela basket, del 1 av 3
13. Leila som ville spela basket, del 2 av 3
14. Hur kan vi hjälpa Leila? Del 3 av 3
15. Nor som ville gå hem, del 1 av 3
16. Nor som ville gå hem, del 2 av 3
17. Hur kan vi hjälpa Nor? Del 3 av 3

MVP

Högstadiet

1. Introduktion till MVP
 2. Vad är en åskådare?
 3. Vad är våld?
 4. Skydda eller förebygga?
 5. Våld går att förebygga!
 6. Vad är normer?
 7. Trånga genusregler
 8. Heteronormen
 9. Vad är svenskt?
 10. Stå upp mot rasism!
 11. Gruppträck
 12. Gränser och samtycke
 13. Kränkningar på nätet
 14. Vad har vi lärt oss?
- Lektioner att arbeta vidare med:**
- Lektion om porr 1
 - Lektion om porr 2
 - Skapa framtida scenarion
 - Arbeta vidare med att förebygga våld

MVP

Gymnasiet

1. Introduktion till MVP
 2. Vilken åskådare vill du vara?
 3. Vad är våld?
 4. Skydda eller förebygga?
 5. Våld går att förebygga!
 6. Våld som fortsätter online
 7. Trånga genusregler
 8. Heteronormen
 9. Vad är svenskt?
 10. Stå upp mot rasism!
 11. Gruppträck
 12. Våldtäkt, vad är det?
 13. Vem vill du vara på nätet?
 14. Vad har vi lärt oss?
- Lektioner att arbeta vidare med:**
- Lektion om porr 1
 - Lektion om porr 2
 - Skapa framtida scenarion
 - Arbeta vidare med att förebygga våld

